

3

Det synliges uundgåelige modalitet: i det mindste dette om ikke mere, tænkt gennem mine øjne. Kendetegn for alle slags ting skal jeg læse her¹, fiskeæg og havtang, tidevandet der nærmer sig, denne rustfarvede støvle. Snotgrønt, sølvblåt, rust: farvede tegn. Det diafanes grænser. Men han tilføjer: hos legemer. Så han var klar over dem som legemer, førend som farvede.² Hvorledes? Ved at banke sin skal imod dem³ selvfølgelig. Bare rolig. Skaldet var han og millionær⁴, *maestro di color che sanno*⁵. Det gennemsigtigtes grænse hos. Hvorfor hos? Gennemsigtig uigennemsigtig. Hvis man kan stikke alle fem fingre igennem, er det en port, hvis ikke en dør. Luk øjnene og se.

Stephen lukkede øjnene, og hørte sine støvler knuse sprøde vragstumper og skaller. Du går igennem det, hvordan end. Jeg er, et skridt ad gangen. Et meget kort rum af tid gennem meget korte tider af rum. Fem, seks: *das nacheinander*. Netop: og dette er det hørliges uundgåelige modalitet. Åbn dine øjne. Nej. Jesus! Hvis jeg faldt over en klint som luder over havet ved sin fod⁶, faldt uundgåeligt gennem *das nebeneinander*⁷. Jeg klærer

1. Kendetegn for alle slags ting skal jeg læse her: Jf. den tyske mystiker og skomager Jacob Böhme (1575-1624) der 1622 skrev en bog *De Signatura Rerum* (Tingenes Kendetegn), på ty.: *Von der Geburt und der Bezeichnung aller Wesen*. I tingenes kendetegn eller signatur kan mennesket ikke alene lære sig selv at kende, men også det højeste væsen.

2. Det diafanes grænser ... som farvede: Refererer til diskussion af det gennemsigtigtes natur i Aristoteles' Psykologi. Det Diafane: Det gennemsigtige.

3. Ved at banke sin skal imod dem: En afvisning af Berkeleys erkendelseslære hvor efter den ydre verden kun findes i kraft af menneskets bevidsthed, en afvisning der bl.a. er blevet praktiseret af den britiske forfatter mv., dr. Johnson (1709-1784). Om Berkeley, se dette kap., note 133.

4. Skaldet var han og millionær: If. middelalderoverleveringer om Aristoteles var han skaldet og meget rig.

5. *maestro di color che sanno*: Dante omtaler Aristoteles således i Inferno (Helvedet) IV, 131: (Ole Meyers oversættelse IV, 130-131: "... Mesteren/den største tænker af dem alle").

6. en klint som luder over havet ved sin fod: *Hamlet* I, 4, 70-71, jf. kap. 1, note 59.

7. *nacheinander* ... *nebeneinander*: (ty.) Efter hinanden ... ved siden af hinanden. Gotthold Ephraim Lessing (1729-1781) mente i *Laokoon* at poesiens emner er efter hinanden (dvs. i tidens dimension), mens maleriets og skulpturens emner er ved siden af hinanden (dvs. i rummets dimension).

mig rigtig godt i mørket. Mit asketræssværd hænger ved min side. Dunk med det: det gør de. Mine to fødder i hans støvler er for enden af hans ben, *nebeneinander*. Lyder solidt: fremstillet med træhammeren af *Los Demiurgos*⁸. Vandrer jeg ind i evigheden på Sandymount strand? Knus, knas, knæk, knæk. Det vilde havs pengestykker⁹. Skolemester Deasy kender dem alle.

Vil du med til Sandymount,
Madeline, min hoppe?

Rytme begynder, ser du. Jeg hører. Et katalektisk tetrameter af marcherende jamber¹⁰. Nej i galop: *deline min hoppe*.

Åbn nu dine øjne. Jeg vil. Et øjeblik. Er alt forsvundet siden? Hvis jeg åbner dem og for evigt er i den sorte uigennemsigtheds. *Basta!* Jeg vil se om jeg kan se.

Se nu. Dér hele tiden uden dig: og altid og i al evighed.

De kom ned ad trinene fra Leahy's Terrace forsigtigt, *Frauenzimmer*¹¹, og nede på den skrånende strand sank deres udadvendte fødder slapt ned i det mudrede sand. Ligesom mig, ligesom Algy¹², på vej ned til vor mægtige moder. Nummer ét svang tungt sin jordemodertaske, den andens bomuldspeter pirkede i stranden. Fra the liberties¹³, hjemmefra i dag. Mrs. Florence MacCabe, enke efter afdøde Patk MacCabe, dybt begrædt, fra Bride Street. En af hendes medøstre trak mig skrigende ind i livet. Skabelse fra intet. Hvad har hun i tasken? En misfødelse med navlestrengen slæbende efter sig, dysset til ro i rødt ildstof. Alle strenge knyttes sammen bagud, alt køds sammen-

8. *Los Demiurgos*: *Demiurgos* (eller *demiourgos*) betød på gr. oprindelig håndværker (egl. en der arbejder for folket). I Platons filosofi er *demiurgen* betegnelsen for skaberen af verden således som det fremgår af dialogen *Timaos*. Senere i den gnostiske og kabbalistiske tænkning er en *demiurg* et væsen der underordnet gud skaber den fysiske verden. Ofte opfattes *demiurgen* i kabbalistisk tænkning som det ondes ophav. *Los* er hos William Blake (1757-1827) en symbolsk karakter, evighedens profet og verdens skaber (*The Book of Los*). *Los*' væsentligste redskab er en hammer hvormed han skaber verden.

9. Det vilde havs pengestykker: Muslingeskaller har været benyttet som penge i dele af Afrika. "Shells" var omkring 1600 slang for penge.

10. En jambe er en versfod med en tryksvag stavelse der følges af en trykstærk. Katalekt er en pauserende slutning af et vers. Tetrameter er et vers med fire versfødder.

11. *Frauenzimmer*: (ty.) fruetime, kvinde.

12. *Algy*: Se kap. 1, note 10.

13. *the liberties*: Områder i Dublin, i dette tilfælde syd for centrum, der oprindelig var uden for den kommunale inddeling.

flettede kabel. Det er derfor mystikkens munke. Vil du blive ligesom guder¹⁴? Kik dybt i din omphalos¹⁵. Hallo. Kinch her. Stil mig om til Edenville. Alef, alfa¹⁶, nul, nul, ét.

Ægtefælle og medhjælper hos Adam Kadmon¹⁷: Heva, den nøgne Eva. Hun havde ingen navle. Se godt efter. Bug uden brist, svulmende svanger, et skjold af stramt pergament, nej, hvededyng¹⁸, østerlandsk og udødelig der står fra evighed til evighed. Syndens skød.

I moderskødets syndefulde mørke blev også jeg skabt, ikke avlet¹⁹. Af dem, manden med min stemme og mine øjne og en spøgelses kvinde med askeduftende ånde. De favnedes og skiltes, fulgte koblerens vilje. Fra tidernes morgen ville Han mig og kan ikke nu ville mig bort eller nogensinde. En *lex aeterna*²⁰ forbliver om Ham. Er det der så det guddommelige stof hvori Faderen og Sønnen er konsubstantielle²¹? Hvor skal stakkels, kære Arius gøre prøver²²? Han som sit hele liv førte krig mod kontrasmagneficandjødabangantialitet. En ærkekætter født under en uheldig stjerne. På et græsk vandkloset drog han

14. Vil du blive ligesom guder: Jf. 1. Mosebog, 3, 4-5 (1931-overs.); "Da sagde Slangen til Kvinden: "I skal ingenlunde dø; men Gud ved, at når I spiser deraf, åbnes eders Øjne, så I blive som Gud til at kende godt og ondt!"

15. omphalos: Se kap. 1, note 29.

16. Alef, alfa: Første bogstav i henholdsvis det hebraiske og det græske alfabet.

17. Adam Kadmon: Betegnelse for det første menneske i den jødiske kabbalalære og i teosofien. I kabbalaen er Adam Kadmon det makrokosmiske menneske, der ikke er faldet i synd, i modsætning til den jordiske, mikrokosmiske Adam (global-theosophy.net).

18. hvededyng: Jf. Højsangen 7, 3: "Din navle er en rund skål, der ikke skal mangle krydret vin; din mave er en hvededyng, indhegnet af liljer".

19. skabt, ikke avlet: Jf. den nikæonkonstantinopolitanske trosbekendelse: "Vi tror på ... én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, som er født af Faderen før alle tider, Gud af Gud, lys af lys, sand Gud af sand Gud, født, ikke skabt, af samme væsen som Faderen, ved hvem alt er skabt, ..." med afstandtagen fra arianerne der bestred Sønnens væsenslighed med Faderen. Trosbekendelsen blev i det væsentlige fastlagt på kirkemøder i Nikæa 325 og Konstantinopel 381. Om Arius, se i øvrigt kap. 1, note 67.

20. *lex aeterna*: (lat.) En evig lov.

21. konsubstantielle: Af samme substans eller samme væsen, jf. kap. 1, note 67, om den nikæenske trosbekendelse og Arius.

22. Hvor skal stakkels, kære Arius gøre prøver?: Hvordan skal Arius påvise eksperimentelt at han har ret? Udtrykket gøre prøver, o.t. "try conclusions", kan henvises til Hamlet III, 4, 196-97 "Like the famous Ape, To try conclusions in the basket creeper", "Og lig den abe, som fabelen handler om, så skal I prøve/at krybe op i kurven" (Brunses overs.). Fabelen er ikke overleveret, men den handler om en abe der så fuglene flyve ud af en kurv eller bur; aben prøvede at komme ind i kurven for at flyve ud som fuglene.

sit sidste sul: en let død. Med perlestukken mitra og med krumstav, indsat på sin trone, enkemand efter et berøvet bispe-sæde, med stivet omforion²³, med størknet bag.

Luftninger tumlede om ham, sviende og råkølde. De kommer, bølgerne. De hvidmanede havheste, skumtyggende, blanke og vindtøjlede, Mananaans²⁴ gangere.

Jeg må ikke glemme hans brev til pressen. Og bagefter? The Ship, halv ét. Forresten, vær forsigtig med de penge som en rar lille idiot. Ja, det skal jeg.

Hans gang sagt nedes. Hør her. Er jeg på vej til tante Sara eller ej? Min konsubstantielle faders stemme. Har du for nylig set noget til din broder Stephen, kunstneren? Ikke det? Er du vis på han ikke er nede i Strasburg Terrace hos sin tante Sally? Kunne han ikke flyve en smule højere end som så, hvabehar? Og og og og sig os Stephen hvordan har onkel Si det? Oh, Guds tårer, hvad har jeg dog giftet mig til. Knægtene oppe på høløftet. Den fordrukne, lille regnskabsfører²⁵ og hans broder kornetspilleren. Yderst respektable gondolierer²⁶. Og skævøjede Walter der siger sir til sin fader, intet mindre. Sir. Ja, sir. Nej, sir. Jesus grød; og ved Kristus, det var intet under.

Jeg trækker i den sprukne klokke til deres tilskoddede hus og venter. De tager mig for en rykker, kigger ud fra et gunstigt hjørne.

– Det er Stephen, sir.

– Lad ham komme ind. Lad Stephen komme ind.

– En slå skydes fra, og Walter byder mig velkommen.

– Vi troede du var en anden.

I sin brede seng ligger onkel Richie²⁷ med puder og tæpper og rækker en kraftig underarm frem over knæenes forhøjning. Renbrystet. Han har vasket den øverste halvdel.

23. omforion: Bredt skulderbånd eller stola på bispedragt i den græsk-ortodokse kirke.

24. Mananaan eller Manannán mac Lir: Keltisk-irsk havgud, mac Lir betyder søn af havet eller søn af Lir, en anden havgud.

25. regnskabsfører: Se dette kap., note 27.

26. Yderst respektable gondolierer: Refererer til stykket The Gondoliers af Gilbert og Sullivan (1889) om bl.a. en gondolfører der i sin drukkenkab forvekslede en prins der var betroet til hans omsorg, med sin egen søn.

27. Richie: Richard (Richie) Goulding er bror til Stephens mor, Mary (May) Dedalus, f. Goulding. Han arbejder som regnskabsfører ("costdrawer", som er den der udfærdiger regninger for en advokat (solicitor)) i advokatfirmaet Collis and Ward. Han spiser til middag sammen med Bloom på Ormond's Hotel i kap. 11.

– G'morgen, nevø.

Han skubber det bræt til side hvorpå han udarbejder sine sagsomkostninger for øjnene af mester Goff og mester Shapland Tandy, udfylder fuldmagter og almindelige efterforskningsdokumenter og en Duces Tecum-stævning²⁸. I en ramme af moseeg over hans skaldede hoved: Wildes *Requiescat*²⁹. Den enstonige lyd fra hans vildledende fløjt kalder Walter tilbage.

– Ja, sir.

– Whiskey til Richie og Stephen, sig det til moder. Hvor er hun?

– Bader Chrissie, sir.

Papas lille sengekammerat. Skatteklump.

– Nej, onkel Richie ...

– Kald mig Richie. Fanden tage jeres seltersvand. Det svækker. Whuskey.

– Jamen, onkel Richie ...

– Sid ned, eller jeg slår dig den onde lyne mig i gulvet.

Walter skæver forgæves efter en stol.

– Han har ikke noget at sidde ned på, sir.

– Han har ikke noget sted at sætte sig, dit fæ. Tag vor Chippendalestol herind. Vil du have en bid af et eller andet? Fri mig for dine fisefor nemme storhedsfornemmelser her; en stor skive bacon med en stegt sild? Ikke det? Så meget des bedre. Vi har ikke andet i huset end lumbagopiller.

*All'erta!*³⁰

Han brummer takter af Ferrandos *aria di sortita*³¹. Det herlige nummer, Stephen, i hele operaen. Lyt.

Hans melodiske fløjten lyder igen, fint nuanceret, med en brusen i melodien mens hans knyttede hænder slår stortromme på de udpolstrede knæ.

Denne vind er mildere.

28. duces tecum-stævning: En stævning med det formål at pålægge en person for retten at fremlægge et nærmere angivet dokument eller en anden genstand der er i vedkommendes besiddelse. Fra lat. "sub poena duces tecum", "under (trussel om) straf skal du føre med dig".

29. Wildes Requiescat: Wilde skrev et digt med titlen *Requiescat* ved sin søsters død i 1881. Requiescat (lat.): Lad hvile.

30. All'erta! (it.) Giv agt! De første ord fra Verdis opera *Trubaduren*.

31. Ferrandos aria di sortita: Ferrando er hovedpersonen i *Trubaduren*. En aria di sortita er en arie med hvilken hovedpersonen i en opera kommer frem på scenen for første gang.

Huse i forfald, mit, hans og alles. Du fortalte de unge herrer på Clongowes³² at du havde en onkel der var dommer, og en onkel der var general. Far ud af dem, Stephen. Skønheden er ikke der. Så lidt som i Marsh-bibliotekets³³ stillestående aflukke hvor du læste Joachim Abbas³⁴ falmede profetier. For hvem? Det hundredhovede pak på pladsen foran katedralen. En hader af sin egen art løb fra dem til forrykthedens skov, med skummende man i måneskinnet, med øjeæbler som stjerner. Houyhnhnm³⁵, med hestenæsebor. De ovale, hestéagtige ansigter. Temple³⁶, Buck Mulligan, Lanterns Jaws, Foxy Campbell³⁷. Abbas fader³⁸, rasende domprovst³⁹, hvilken krænkelse optændte deres hjerner som ild? Paff! *Descende, calve, ut ne nimum decalveris*⁴⁰. En krans af grå hår på hans gudsfordømte hoved,

32. Clongowes: Se kap. 1, note 38.

33. Marsh-biblioteket var grundlagt af erkebiskop Narcissus Marsh (1638-1713) og er det ældste offentlige forskningsbibliotek i Irland. Biblioteket ligger tæt ved St. Patrick's Church hvor Jonathan Swift (1667-1745) var provst.

34. Joachim Abbas eller Gioacchino da Fiore (1135-1202): Italiensk teolog og mystiker. Fremstillede en teori om verdens udvikling i tre afsnit: Faderens, indtil Christi fødsel, Sønnens indtil 1260 og Helligåndens tid indtil verdens ende. Hans lære blev angrebet af Thomas Aquinas. Hans lære er af Ole Meyer i Danteoversættelsen karakteriseret som en "bebudelse af en ny social og åndelig verdensorden [i Helligåndens tid]. Hans tanker fik betydning for franciskanernes spiritualistiske venstrefløj... (Senere blev han inspiration for såvel anarkistiske som fascistiske bevægelser)". Gioacchino findes i Dantes *Paradis XII*, 140-41 ("Lyset af den abbed fra Kalabrien/der var begavet med profetisk evne" (Ole Meyers oversættelse)). Joakims teori er drøftet af W.B. Yeats i novellen *The Tables of the Law* (1897) som Stephen i Joyces *Stephen Hero* interesserer sig for.

35. houyhnhnm: Heste i Swifts *Gulliver's Travels* (1726) som er udstyret med fornuft og som hersker over rå og uciviliserede mennesker kaldet Yahoos.

36. Temple er en person i *Portrait* (kap. 5). Kan også være Sir William Temple som Swift i sine yngre år var sekretær for.

37. Foxy Campbell og Lantern Jaw er to tilnavne til en lærer på Belvedere College, Richard Cambell S.J. Se *Portrait*, kap. 4; Stephen ser sig selv som fremtidig jesuit og sammenligner det fremtidige billede af sig selv med en af sine nuværende lærere: "Was it not a mental spectre of the face of one of the Jesuits whom some of the boys called Lantern Jaws and others Foxy Campbell?"

38. Abbas fader, jf. Markus 14,36: "Han sagde: 'Abba, fader, alt er muligt for dig. Tag dette bæger fra mig. Dog, ikke hvad jeg vil, men hvad du vil'".

39. rasende domprovst: Jonathan Swift der var domprovst ved St. Patrick Katedralen i Dublin 1713-1745.

40. *Descende, calve, ut ne nimum decalveris*: (lat.) Stig ned, skaldepande, for at du ikke skal blive mere skaldet. Et skrift *Viticina Ponteficum* tilskrevet Joachim Abbas, jf. dette kap., note 34, begynder med ordene "Ascende, calve, ut ne nimum decalveris", dvs. Stig op, skaldede, for at du ikke skal blive mere skaldet. Jf. også en fortælling om Elias fra 2. Kongebog 2, 23-24: "Derfra drog han [Elias] op til Betel. Mens han var på vej op, kom nogle små drenge ud fra byen. De gjorde nar af ham og sagde: 'Kom herop, skaldepande, kom herop, skaldepandel!' Han vendte sig om, så på dem og forbandede dem i Herrens navn, og ud af skoven kom to bjørne og rev toogfyrre af drengene ihjel".

se ham mig kravle ned til det nederste altertrin (*descende*), klyn- gende sig til en monstrans, basiliskøjet⁴¹. Stig ned, skaldepan- de! Et kor kaster trusler og ekko tilbage, assisterer ved alterets horn⁴², præstegøglernes fremsnøftede latin mens de fyldige bevæger sig omkring i deres albaer⁴³, kronragede og salvede og gildede⁴⁴, fede af hvedens fedeste marv⁴⁵.

Og i det selvsamme øjeblik måske opløfter en præst rundt om hjørnet den, Dingeling! Og to gader henne låser en anden den ned i et hostiegemme. Dingaling! Og i et mariakapel tager en anden nadveren helt for sig selv, Dingeling! Ned, op, frem, tilbage. Dan Occam⁴⁶ tænkte på det, den uovervindelige dok- tor. En tåget engelsk morgen kildrede djævleungen hypostase⁴⁷ hans hjerne. Idet han sænkede sin hostie⁴⁸ og knælede, hørte han sin første klokke i tværskibet klinge sammen med den anden klokke (han løfter sin), og idet han rejser sig, hørte han (nu løfter jeg) deres to klokker (han knæler) syngte i diftong.

41. En basilisk er et fabeldyr i græsk og europæisk mytologi. Dens blik kunne for- vandle et menneske til sten.

42. alterets horn: Se 2. Mosebog 29, 12: "Du skal tage noget af tyrens blod og stryge det på alterets horn med fingeren, og resten af blodet skal du hælde ud ved alterets sokkel". Altrets horn er navnet på de to hjørner på et alter i en jødisk synagoge og på de to ydre hjørner på altret i nogle kirker.

43. alba: Messeskjorte, en lang, hvid skjortelignende beklædningsgenstand som præsten bærer under dele af gudstjenesten.

44. gildede: Kastrerede.

45. fede af hvedens fedeste marv: O.t.: "the fat of kidneys of wheat". Fra 5. Mosebog 32, 13-14 om Herrens velgerninger mod Israels folk: "Han [Herren] mættede det [Folket] med honning fra bjerget, med olie fra flinteklippet, / med tykmælk fra køer og mælk fra får, med fedt fra vædderlam, fra væddere og bulke fra Bashan, med hve- dekornets nyrefedt; drueblod drak du som skummende vin".

46. Dan Occam: William af Occam (Ockham) (1287-1347): Engelsk teolog og filosof. Efter anklage om kætteri tog William ophold hos Ludvig af Bayern der var i strid med paven, Johannes XXII (1316-1334). William opponerede mod pave Johannes og imod pavelige krav om verdslig magt. William er også kendt for "Ockhams rasekniv" der går ud på at man ikke skal forøge antallet af grunde og forklaringer hvis det ikke er strengt nødvendigt. William antog som en trossag at Jesus var til stede i nadveren ved enhver altergang, også ved samtidige altergange hver gang klokken ringede.

47. hypostase: Væsen, substans; emne, form i hvilken noget kommer til syne, egent- lig "noget underliggende"; derfra kommer betydninger som substans, eksistens, realitet, essens eller personlighed. I teologien kan Kristi hypostase betyde Kristus som sådan til forskel fra hans to naturer, den menneskelige og den guddommelige; i treenhedslæren taler man om guddommens tre hypotaser eller personer som dog er den samme i substansen.

48. hostie: Nadverbrød. Af lat. hostia, offer.

Fætter Stephen, du bliver aldrig nogen helgen. Helgenernes ø⁴⁹. Du var frygtelig hellig, ikke også? Du bad til den hellige Jomfru om ikke at få en rød næse. Du bad til djævelen i Serpen- tine Avenue om at den buttede enke foran dig ville løfte sit tøj endnu mere fra den våde gade. *O si, certo*⁵⁰. Sælg din sjæl for det, gør det, for farvede klude hæftet op med nåle om et kvin- demenneske. Fortæl mig mere, endnu mere! På toppen af spor- vognen på Howth råbte jeg alene til regnen: *nøgne kvinder!* Hvor- dan nu med det?

Hvordan nu med hvad? Hvad blev de ellers opfundet for?

Læste hver aften to sider i syv bøger hver, hva? Jeg var ung. Du bukkede for dig selv i spejlet, gik frem mod bifaldet, inter- essant ansigt. Hurra for den himmelråbende idiot! Hra-ah! Ingen så det. Sig det til ingen. Bøger ville du skrive med bogsta- ver som titel. Har du læst hans F? Ih ja, men jeg foretrækker Q. Ja, men W er helt vidunderlig. Ih ja, W. Husker du dine epifa- nier⁵¹ på grønne ovale blade, dybt dybsindige, eksemplarer skulle sendes til alle store biblioteker i verden hvis du døde, Alexandria inklusive? En eller anden skulle læse dem dér efter nogle tusinde års forløb, en mahamanvantara⁵². Som Pico della Mirandola⁵³. Ja, just som en hval⁵⁴. Når man læser disse sælsomme sider af én der for længst er død, føler man at man er ét med én der engang ...

Det kornede sand under hans fødder hørte op. Hans støvler trådte igen på en fugtig, sprød mast, på knivmuslingeskaller, pibende småsten som mod andre utalte småsten slår, træ gennemhullet af pæleormen, den tabte armada. Urene sand- flader ventede på at suge hans trædende såler til sig mens de

49. Helgenernes ø: Refererer til et middelalderudtryk om Irland som helgenernes og de lærdes ø. Joyce holdt i 1907 et foredrag i Trieste med titlen "Ireland, Island of Saints and Sages", *Critical Writings*, s. 153-173.

50. O si, certo: (it.) Ja, bestemt.

51. En epifani er en manifestation eller tilsynekomst af et guddommeligt eller over- menneskeligt væsen. Joyce formulerede sit æstetiske epifanibegreb som en pludselig åndelig manifestation af tingenes væsen. I kirkelig betydning er epifanien fejringen den 6. januar af Christi tilsynekomst for verden i skikkelse af de hellige vismænd eller tre konger.

52. Mahamanvantara: (sanskrit) Den store manvantara: I teosofien er manvantara en periode med aktivitet i modsætning til pralay, en hvileperiode.

53. Pico della Mirandola (1463-1494) en italiensk humanist der i 1486 udgav 900 teser der vedrørte alle de dengang forekommende videnskaber.

54. Ja, just som en hval: Jf. *Hamlet* III, 2, 373: Polonius: "very like a whale". Polonius snakker Hamlet efter munden da Hamlet finder at en sky har lighed med først en kamel, så en væsel og endelig en hval.

opefter udåndede kloakvandets ånde. Han fulgte deres linjer og gik forsigtigt. En porterflaske stod lige op stikkende fast til livet i den kageagtige sanddej. En skildvagt; den frygtelige tørsts ø. Knækkede tøndebånd på stranden; inde på land et virvar af mørke, listige net; længere væk kridtbeskrevne bagdøre og på den højere beliggende del af stranden en tørresnor med to korsfæstede skjorter. Ringsend; wigwam'er for brune ror-gængere og helbefarne matroser. Menneskelige muslingeskal-ler.

Han standsede. Jeg har passeret vejen til tante Sara.

Går jeg ikke derhen? Ser ikke sådan ud. Ingen her omkring. Han drejede mod nordøst og krydsede det fastere sand i retning af Pigeonhouse.

— *Qui vous a mis dans cette fichue position?*

— *C'est le pigeon, Joseph.*⁵⁵

Patrice, hjemme på orlov, labbede varm mælk sammen med mig i MacMahon-baren. Søn af vildgåsen, Kevin Egan⁵⁶, i Paris. Min fader er en fugl, han labbede den søde *lait chaud*⁵⁷ med lyserød, ung tunge, et buttet kaninansigt. Lab, *lapin*⁵⁸. Han håber på at vinde i *gros lots*⁵⁹. Om kvindens natur læste han hos Michelet⁶⁰. Men han skal sende mig *La vie de Jesus* af M. Léon Taxil. Lånte den ud til sin ven.

— *C'est tordant, vous savez. Moi je suis socialiste. Je ne crois pas en l'existence de Dieu. Faut pas le dire à mon père.*

— *Il croit?*

— *Mon père, oui.*

*Schluss*⁶¹. Han labber.

55. *Qui vous a mis dans cette fichue position? C'est le pigeon, Joseph.* (fr.) Hvem har bragt Dem i denne beklagelige tilstand? Det har duen, Josef. Fra Léon Taxils *La Vie de Jesus* (1884) (*Jesu Liv*).

56. vildgåsen, Kevin Egan: En vildgås er en betegnelse fra det 18. århundrede for en irer der forlod Irland for at tjene i en fremmed hær. Her anvendt i udvidet betydning.

57. *lait chaud*: (fr.) Varm mælk.

58. *lapin*: (fr.) Kanin.

59. *gros lot*: (fr.) Den store gevinst (lotterigevinst).

60. Michelet: Jules Michelet (1798-1874), fransk historiker der bl.a. skrev *Histoire de France* i 18 bind (1833-1867), *L'Amour* (1858) og *La Femme* (1860). Han oversatte i 1827 Giambattista Vicos *Scienza Nuova* (*Den nye Videnskab*) som indeholder en teori om historiens forløb og omvæltninger. Vicos opfattelse fik betydning for Joyces senere værk, *Finnegans Wake* (1939).

61. *C'est tordant, vous savez. Moi je suis socialiste. Je ne crois pas en l'existence de Dieu. Faut pas le dire à mon père. Il croit? Mon père, oui. Schluss.* (fr. og ty.) Det er til at le sig fordærvet over, ikke sandt. Jeg er socialist. Jeg tror ikke på Guds eksistens. Sig det ikke til min far. Han tror? Ja. Slut.

Min hat fra Quartier latin. Du godeste, vi må simpelthen klæde os på til rollen. Jeg vil have rødbrune handsker. Du var studerende, ikke sandt? Men af hvad i den anden djævels navn?⁶² Peseænn. P.C.N. du ved: *physiques, chimiques et naturelles*⁶³. Aha. Og spiste din beskedne skillingsret *mou en civet*⁶⁴, Egyptens kødgryder⁶⁵, puffet til af ræbende droskekuske. Sig bare i den naturlige tone: Da jeg var i Paris, *boul' Mich'*⁶⁶, plejede jeg at. Ja, plejede at gå med klippede billetter for at have et alibi hvis de arresterede dig for mord et eller andet sted. Retfærdighed. Natten til den syttende februar 1904 sås fængslede af to vidner. En anden fyr gjorde det: Et andet mig. Hat, slips, overfrakke, næse. *Lui, c'est moi*⁶⁷. Du lader til at have moret dig.

Går stolt af sted. Hvem prøvede du på at efterligne, når du gik? Glem det; en fordrevet. Med mors postanvisning, otte shillings, smækkede dørvagten ved posthuset døren i for næsen af dig med et brag. Sult tandpine. *Encore deux minutes*⁶⁸. Se på uret. Skal have. *Fermé*⁶⁹. Lejet kreatur! Skyd ham med et brag i blodige småstumper med en haglbøsse, menneskestumper stænket på murene alle messingknapperne. Alle stumperne khrrrr-klak rasler på plads tilbage. Ikke såret? Nej, det er i orden. Trykker hænder. Forstår De hvad jeg mener, gør De? Åh jo, det er i orden. Trykker et tryk. Åh jo, det er helt i orden.

Du havde i sinde at gøre undere, ikke sandt? Missionær på vej til Europa ligesom den fyrige Columbanus⁷⁰. Fiacre⁷¹ og Scotus⁷² på deres bodsskamler i himlen spildte øl fra deres store tinkrus, lydeligt latinleende: *Eugel Eugel*⁷³ Foregav at tale

62. i den anden djævels navn: Fra Shakespeares *Macbeth*, II, 3: "Who's there in the other devil's name?" Den anden djævel fordi den talende, portneren, lige har påkaldt Beelzebub.

63. *Physiques, chimiques et naturelles*: (fr.) Fysik, kemi og naturvidenskab.

64. *mou en civet* (fr.) Lungeragout.

65. Egyptens kødgryder: Se 2. Mosebog, 16, 3: [Israelitterne i ørkenen sagde til Moses og Aron] "...Gid vi var døde for Herrens hånd i Egypten, da vi sad ved kødgryderne og kunne spise os mættet..."

66. *Boul' Mich'*: Boulevard St. Michel der går gennem latinerkvarteret i Paris.

67. *Lui, c'est moi*: (fr.) Ham, det er mig.

68. *Encore deux minutes*: (fr.) To minutter endnu.

69. *Fermé*: (fr.) Lukket.

70. den fyrige Columbanus: Se kapitel 2, note 13.

71. Fiacre: Saint Fiacre fra Breuil (død 670) var en irsk munk og eneboer der slog sig ned i Breuil i Frankrig.

72. Scotus: Johannes Duns Scotus (ca. 1265-1308). Skotsk skolastisk teolog der virkede i Paris og Köln.

73. *Eugel*: (gr.) Godt gjort! Bifaldstilkendegivelse, ofte ironisk. Også benyttet på engelsk.

gebrokkent engelsk da du slæbte din kuffert, drager tre pence, over den slimede anløbsbro ved Newhaven. *Comment?*⁷⁴ Rigt bytte bragte du tilbage; *Le Tutu*⁷⁵, fem lasede numre af *Pantalon Blanc et Culotte Rouge*⁷⁶, et blåt fransk telegram, en mærkværdighed at vise frem.

– Moder døende kom hjem far.

Min tante tror du slog din moder ihjel. Det er derfor hun ikke vil have.

*For Mulligans tante vi drikker en skål,
Og grunden I høre kan:
Hun vogtede dyd og ærbarhed
I familien Hannigan.*

Hans fødder marcherede brat i stolt rytme over sandets furer langs med kampestenene i The South Wall. Stolt stirrede han på dem, opstablede mammutkranier af sten. Gyldent lys på hav, på sand, på kampesten. Solen er der, de slanke træer, de citrongule huse.

Det råkoldde Paris der er ved at vågne, grelt solskin falder på de citrongule gader. Det fugtige indre i fjerdingbrød, den frøgrønne absint, morgenduft af røgelse, bejler til luften. Belluomo rejser sig fra sengen hos sin kones elskers kone, husmoderen med tørklæde om hovedet er på benene, en underkop med eddikesyre har hun i hænderne. I Rodots konditori fornyer Yvonne og Madelaine deres rodede skønheder og knuser med guldtænder *chaussons*⁷⁷ af butterdej, deres munde helt gule af *pus af flan breton*⁷⁸. Ansigterne på parisiske mænd går forbi, deres veltilfredse bakkenbarter, krøllede conquistadores⁷⁹.

Middagssøvn. Kevin Egan ruller sine krudtcigaretter mellem fingre der er plettede af tryksvæerte mens han nipper til sin grønne heksedrik som Patrick til sin hvide. Omkring os gaffer slughalse krydrede bønner i halsen. *Un demi setier!*⁸⁰ En stråle af kaffedamp fra den store, blankpolerede kedel. Hun betjener

74. *Comment*: (fr.) Hvabehar?

75. *Le Tutu*: Fransk ugeblad med erotisk indhold.

76. *Pantalon Blanc et Culotte Rouge*: (fr.) Hvide benklæder og røde bukser. Der fandtes ikke et blad med denne betegnelse.

77. *chausson*: (fr.) Æbletærte.

78. *pus af flan breton*: (fr.) Saft fra bretonsk karamelbudding.

79. *conquistadores*: (sp.) Erobrere, især brugt om spaniere der i 16. århundrede erobrede Mexico og Peru.

80. *Un demi setier*: (fr.) Et halvt mål, parisisk udtryk for en kvart liter.

mig på hans vink. *Il est irlandais. Hollandais? Non fromage. Deux irlandais, nous, Irlande, vous savez? Ah ouii!*⁸¹ Hun troede du ville have ost *hollandais*. Dit postprandium⁸², kender du det ord? Postprandium. Der var en fyr jeg kendte engang i Barcelona, en løjerlig fyr, han plejede at kalde det sit postprandium. Nå, *Slainte!*⁸³ Omkring flisebordene en forvirret blanding af vinduftende ånde og knurrende struber. Hans ånde hænger over vore sovseplettede tallerkener, den grønne heksedrinks gifttand der trænger ind mellem hans læber. Om Irland, Dalcassian-familien⁸⁴, om håb, konspirationer, om Arthur Griffith⁸⁵ nu. For at få mig til at trække på samme hammel i spand med ham selv, vore forbrydelser, vor fælles sag. Du er din faders søn. Jeg kender stemmen. Hans bombastiske skjorte, sangvinsk blomsterprydet, hvis spanske kvaster skælver ved hans hemmeligheder. M. Drumont⁸⁶, berømt journalist, Drumont, ved du hvad han kaldte dronning Victoria? Den gamle drage med de gule tænder. *Vieille ogresse* med de *dents jaunes*. Maud Gonnet⁸⁷, smuk kvinde, *La Patrie*⁸⁸, M. Millevoye, Félix Faure⁸⁹, ved du hvordan han døde? Tøjlesløse mænd. Den froeken, *bonne à tout*

81. *Il est irlandais. Hollandais? Non fromage. Deux irlandais, nous, Irlande, vous savez? Ah ouii!*: (fr.) Han er irsk. Hollandsk? Ikke ost. Vi er to irere, Irland, forstår De? Åh ja.

82. *postprandium*: (lat.) Efter-frokost, sammensat af *post*, efter, og *prandium* som er en betegnelse for et måltid midt på dagen.

83. *Slainte!*: (irsk) Skål!

84. Dalcassian-familien: (gælisk *Dál Cais*) En gammel, irsk slægt fra Munster der navnlig havde betydning i 10.-12. århundrede. Et af medlemmerne var Brian Boru (Brian Bóruma).

85. Arthur Griffith: Irsk journalist og politiker (1871-1922), aktiv i Gaelic League og Irish Republican Brotherhood. Grundlægger af Sinn Féin (Os Selv). Udgav flere aviser, herunder *United Irishman* og *Sinn Féin*.

86. Monsieur Drumont: Édouard Adolphe Drumont (1844-1917): Fransk journalist og skribent. Antisemit og antidreyfussard. Medstifter i 1889 af *La Ligue Antisémite de France* (Frankrigs Antisemitiske Liga).

87. Maud Gonnet: Irsk politisk aktivist (1866-1953). Bosat en tid i Frankrig (indtil 1900) hvor hun levede sammen med Lucien Millevoye, se dette kap., note 88. Hun havde et livslangt venskab med W.B. Yeats. Dennes kærlighed til hende blev dog ikke besvaret.

88. *La Patrie*: Fædrelandet, konservativ fransk avis grundlagt i 1841, en overgang udgivet af Lucien Millevoye (1850-1918) der også var politiker og støttede den stærkt konservative general Boulanger. Avisen var antidreyfussard og antisemitisk.

89. Félix Faure: Fransk politiker (1841-1899). Præsident 1895 til sin død. Døde af slagtilfælde under seksuel aktivitet med sin elskerinde. De nærmere omstændigheder er ukendte, men forskellige rygter verserede.

*faire*⁹⁰, som skrubber mandlig nøgenhed i badet ved Uppsala. *Moi faire*, sagde hun. *Tous les messieurs*⁹¹. Ikke denne *monsieur*, sagde jeg. En højst usædelig skik. Bad en yderst privat affære. Jeg ville ikke lade min broder, ikke engang min egen broder, en yderst usædelig sag. Grønne øjne, jeg ser jer. Gifttand, jeg føler det. Usædelige folk.

Den blå lunte brænder dødbringende mellem hænderne og brænder klart. Løse tobaksmuler bryder i brand: en flamme og skarp røg lyser op i vores hjørne. Grove ansigtsknogler under hans konspiratorhat. Hvorledes hovedmanden slap væk, autentisk version. Klædt ud som en ung brud, mand, slør, myrtekrans, kørte ud ad vejen til Malahide.⁹² Gjorde det, sgu'. Om mistede ledere, de forrådtte, vilde flugter. Forklædninger, pågrebet, væk, ikke her.

Vraget elsker. Jeg var en ung, flot krabat dengang, skal jeg sige dig. Jeg skal vise dig mit portræt en dag. Det var jeg sgu'. Elsker, for hendes kærlighed sneg han sig omkring med oberst Richard Burke, sin klans anfører, under Clerkenwells mure⁹³ og sad sammenkrøbet og så hævnens flamme slynge dem op i tykningen. Knust glas og ramlende murværk. I det muntre Paris skjuler han sig, Egan fra Paris uettersøgt af enhver undtagen mig. Og når frem til dagens poster, den smudsige sættekasse, de tre beværtninger, hans hi i Montmartre hvor han sover sin korte nat, rue de la Goutte-d'Or, damaseret med de dødes ansigter, medtaget af fluers spy. Uden kærlighed, uden land, uden hustru. Hun har det helt rart og behageligt uden sin fredløse

90. *bonne à tout faire*: (fr.) Ene pige (som kan det hele).

91. *Moi faire ... Tous les messieurs*: (fr.) Mig gøre ... Alle herrerne.

92. Hvorledes hovedmanden slap væk ... kørte ud ad vejen til Malahide: Den irske nationalist, James Stephens (1824-1901) var grundlægger af en sammenslutning der senere blev kendt som The Fenians (fenierne) eller The Irish Republican Brotherhood. I 1865 flygtede han fra et fængsel i Dublin og var herefter skjult i Ballybough i flere måneder. I juni 1866 slap han ud af landet fra havnen i Malahide lidt nord for Dublin. Joyce skrev senere i en artikel om flugten at han kørte ud af Dublin "i en gig forklædt som brud (ifølge legenden) med hvidt slør og orangefarvede blomster" (Fenianism, *Critical Writings*, s. 189).

93. Oberst Richard Burke ... under Clerkenwells mure: Fenierne prøvede i september 1867 at befri Richard Burke og Joseph Casey fra Clarkenfell Fængsel i London tre måneder efter at Burke og Casey havde befriet deres fenianbrødre fra et fængsel i Manchester. Befrielsen af Burke og Casey mislykkedes. En eksplosion ved fængslet dræbte seks og sårede flere andre.

mand, madame i rue Gît-le-Coeur, kanarieflugt og to unge, mandlige logerende. Ferskenkinder, et zebrastribet skørt, sprælsk som en ung piges. Vraget og ej fortvivlet. Sig til Pat du har besøgt mig, vil du det? Jeg ville gerne give stakkels Pat et arbejde en enkelt gang. *Mon fils*, soldat for Frankrig. Jeg lærte ham at synge *The boys of Kilkenny are stout roaring blades*⁹⁴. Kender du det gamle kvad? Det lærte jeg Patrice. Gamle Kilkenny; sankt Kenny⁹⁵, Strongbows⁹⁶ slot ved Nore. Det lyder sådan. Oh, Oh. Han tager mig, Napper Tandy, ved hånden⁹⁷.

*Oh, Oh the boys of
Kilkenny ...*

Svag, udtæret hånd på min. De har glemt Kevin Egan, han ikke dem. Vi husker dig, Oh Zion⁹⁸.

Han var kommet nærmere til kanten af havet, og vådt sand klaskede mod hans støvler. Den ny luft hilste ham, slog harpen med vild kraft, en vind af vild luft, af klarheds sæd. Hov, jeg er vel ikke på vej ud til Kish Fyrskib, eller hvad? Han stod pludse-

94. *The boys of Kilkenny are stout roaring blades*: Drengene fra Kilkenny er stærke og store karle. Fra anonym ballade *The Boys of Kilkenny*. Første vers af en af variationerne lyder: "Oh the Boys of Kilkenny are brave roaring blades/ And if ever they meet with the nice little maids/ They'll kiss them and coax them and spend their money free:/ And of all Towns in Ireland Kilkenny for me. / Refrain: Fal de ral de ral de ral de ral la la la lo".

95. Skt. Kenny: Irsk gejstlig, virksom i Skotland og Irland. Død omkring 600. Byen Kilkenny er opkaldt efter ham.

96. Strongbow: Tilnavn til Richard fitz Gilbert også kendt som Richard de Clare (død 1176). Strongbow var fra det vestlige Wales og blev hyret af den afsatte konge af Leinster, Diarmait Mac Murchada, jf. kap. 2, note 46, til at generobre kongemagten for Diarmait. Erobringen af Leinster lykkedes, men Henry II fik under ét vist pres Strongbow til at anerkende Henry II som lensherre over Strongbows erobringer, mens Strongbow blev anerkendt af Henry II som herre over Leinster. Strongbow byggede et slot i Kilkenny for at beherske overfarten over floden Nore der løber gennem Kilkenny by.

97. Han tager mig, Napper Tandy, ved hånden: Fra den irske ballade *The Wearing of the Green* om undertrykkelsen efter opstanden i 1798. Første vers lyder således: "O Paddy dear, and did ye hear the news that's goin' round?/ The shamrock is by law forbid to grow on Irish ground!/ No more Saint Patrick's Day we'll keep, his color can't be seen/ For there's a cruel law ag'in the Wearin' o' the Green."/ I met with Napper Tandy, and he took me by the hand/ And he said, "How's poor old Ireland, and how does she stand?"/ "She's the most distressful country that ever yet was seen/ For they're hanging men and women there for the Wearin' o' the Green."/

Den i femte linje anførte Napper Tandy (ca. 1737-1803) var deltager i oprøret og blev dødsdømt, men senere deporteret til Frankrig.

98. Vi husker dig, Oh Zion: Salme 137, 1: "Ved Babylons floder sad vi og græd, når vi tænkte på Zion".

lig stille, hans fødder begyndte langsomt at synke i den bævendebund. Vend om.

Idet han vendte om, så han forskende på kysten sydpå mens hans fødder atter sank langsomt i nye fordybninger. Tårnets kolde, hvælvede rum venter. Gennem skydeskårene bevæger søjlerne af lys sig bestandigt, langsomt bestandigt som mine fødder nu synker, kryber mod tussmørket over urskivegulvet. Blåt tussmørke, nattefald, dybblå nat. I hvælvingens mørke venter de, deres stole skubbet tilbage, min aflange kuffert, omkring et bord med forladte tallerkener. Hvem rydder op? Han har nøglen. Jeg vil ikke sove dér når denne nat kommer. En lukket dør til et lydløst tårn der gravlægger deres blinde legemer, pantersahiben og hans pointer. Kald: intet svar. Han løftede fødderne fra det sugende sand og vendte tilbage ad kampestensmolen. Tag det hele, behold alt. Min sjæl vandrer med mig. Formernes form⁹⁹. Således i månens midnatsvagt strider jeg mig henad stien oven over klipperne, i sølvsprængt sort, og hører Elsinores lokkende vand¹⁰⁰.

Floden følger mig. Jeg kan se den strømme forbi herfra. Så kommer jeg tilbage ad Poolbeg-vejen til stranden der. Han kravlede over stargræsset og åleglat bladtang og satte sig på en klippeskammel; asketræsstocken stak han til hvile i en revne.

Et opsvulmet hundekadaver lå henslængt på blæretang. Foran ham en båds ræling, nedsunket i sandet. Louis Veuillot¹⁰¹ kaldte Gautiers¹⁰² prosa *un coche ensablé*¹⁰³. Disse tunge sandbanker er sprog som tidevand og blæst har mudret op her. Og disse stensamlinger af døde bygmestre, en lejekaserne for væselrotter. Skjul guld det der. Prøv det. Du har noget. Sand og

99. Formernes form: Se kap. 2, note 10.

100. I sølvsprængt sort, og hører Elsinores lokkende vand: Fra Hamlet I, 2, 242: [Horatio om Hamlets fars skæg] "A sabel silver'd" og Hamlet I, 4, 69-74 "What if it tempt you toward the flood, my Lord, / Or to the dreadful summit of the cliff / That beetles o'er his base into the sea / And there assume some other horrible form / which might deprive your sovereignty of reason / And draw you into madness ...".

101. Louis Veuillot (1813-1883): Fransk journalist og leder af de ultramontane der krævede paveligt overherredømme og som gik imod adskillelse af stat og kirke. Nævnt i *Portrait*, kapitel 4, af en præst der anfører at nogle franske kritikere mener at Victor Hugos sprog ikke var så rent som Veuillots.

102. Gautier: Théophile Gautier (1811-1872). Fransk digter som henregnes til den romantiske skole; omtalt af Georg Brandes i Den Romantiske Skole i Frankrig, kap. XXVII.

103. *Un coche ensablé*: (fr.) En tilsandet dagvogn.

sten. Tunge af fortid. Sir Louts legetøj¹⁰⁴. Tag dig i agt, du ikke får en lige på øret. Jeg er den helvedes fine kæmpe der ruller alle dem helvedes fine sten, knogler til mine vadesten. Fii, fore, fam. Jeg llugter blod af en irlansk mann¹⁰⁵.

Et punkt, en levende hund kom til syne og løb tværs over sandfladen. Gud fri mig, vil den angribe mig? Respekter dens frihed. Du skal ikke være andres herre eller deres slave. Jeg har min stok. Rør dig ikke. Længere væk fra, vandrende på skrå mod stranden fra det skumtoppede tidevand, skikkelser, to. De to jomfruer. De har gemt den godt mellem papyrussivene. Kukkuk. Jeg ser dig. Nej, hunden. Han løber tilbage til dem. Hvem?

Lochlannernes galejer¹⁰⁶ løb ind til stranden her for at søge bytte, den blodnæbbede forstavn red lavt på et bølgeslag af smeltet tin. Dansker-vikinger med tomahawk-torquer¹⁰⁷ der strålede på brystet da Malachi bar den kæde af guld¹⁰⁸. En flok af Turlerhide-hvaler¹⁰⁹ strandede i den varme middagsstund, de sprøjter og humper omkring i det grunde vand. Da kommer fra den sultende bysbure en horde af vamsklædte dværge løbende,

104. Sir Louts legetøj: James Joyce oplyste på Frank Budgens forespørgsel at Sir Lout og hans familie var kæmper, men forplantningsmæssigt, seksuelt, svage. Fasolt og Fafner i Rhinguldet er af samme slægt. Sir Lout har klippestykker i munden, han artikulerer dårligt (Frank Budgen: *James Joyce and the Making of Ulysses*, s. 53).

105. Fii, fore, fam. Jeg llugter blod af en irlansk mann: Variation over en gammel irsk børneremse: "Fee-fi-fo-fum, / I smell the blood of an Englishman, / Be he alive, or be he dead / I'll grind his bones to make my bread". Findes også i Shakespeare, *King Lear*, III, 4, 173-174 i formen "Fie, foh, and fum, I smell the blood of a British man".

106. Lochlann: En nu forældet irsk (gælisk) betegnelse for skandinaver eller nordboere i vikingetiden og middelalderen; navngivet efter den gæliske betegnelse for de områder hvor vikingerne bosatte sig (OED).

107. tomahawk-torquer: En tomahawk er en indiansk stridsøkse, mens en torques eller torc er en keltisk halsring der er vredet og som har udvidede kugleformede afslutninger. Kendes fx fra Gundestrupkedlen. Sammenstillingen af de to elementer er arkæologisk og etnografisk ukendt.

108. Da Malachi bar den kæde af guld: Fra Thomas Mores digt *Let Erin Remember*: "Let Erin remember the days of old, / Ere her faithless sons betray'd her; / When Malachi wore the collar of gold, / Which he won from her proud invader".

Malachi (Gæl.: Máel Sechnaill) levede 948-1022. Han var konge af Meath og overkonge over Irland. Han kom til magten i 980. Han var ofte i kamp med kongen af Munster, Brian Bóruma (Boru) (død 1014), men indimellem også allieret med ham. Han svigtede Brian dagen før slaget ved Clontarf 1014 og var efter Brians død i slaget den ubestridte overkonge over Irland (OIH).

109. Turlerhide-hvaler: Hvaler af en art der også er blevet kaldt thirlepoll, thirlepole eller thirlepoole. Ingen af betegnelserne benyttes mere (OED).

mit folk med flænsekniive, skraber og hakker i rå, spækflommet hvalkød. Hungersnød, pest og slagterier. Deres blod er i mig, deres begær mine bølger. Jeg bevægede mig iblandt dem på den tillagte Liffey, dette jeg, en skifting, blandt de spruttende harpiksbål. Jeg talte til ingen; ingen til mig.

Hundens gøen rendte hen imod ham, standsede, rendte tilbage. Min fjendes hund. Jeg bare stod simpelthen bleg, tavs, omglammet. *Terribilia meditans*¹¹⁰. En primulafarvet doublet, en lykkens træl, smilede ad min frygt. Og for det binder du dig, deres bifalds gøen? Tronbejlere, leve deres liv. Broderen til Bruce¹¹¹, Thomas Fitzgerald, silkeridderen¹¹², Perkin Warbeck, Yorks falske ætling¹¹³ i spidsbukser af silke i hvidrosa elfenben, et under for en dag, og Lambert Simnel¹¹⁴ med en hale af tjenestepiger og marketendersker efter sig, en kronet køkken-dreng. Alle kongens sønner. Tronbejlerens paradís dengang og nu. Han har reddet mennesker fra at drukne, og du ryster ved en køters bjæffen. Men hofmændene som spottede Guido

110. *Terribilia meditans*: (lat.) Mens jeg overvejede frygtelige ting.

111. Broderen til Bruce: Edward Bruce var bror til den skotske kong Robert I. Edward anførte en invasion af Irland i 1315. Han fik nogen tilslutning og blev udråbt til konge af Irland, men fik ikke fuldstændigt herredømme over landet. Hans blandede skotske og irske hær blev slået, og han selv blev dræbt, i slaget ved Faughart i 1318 (OIH).

112. Thomas Fitzgerald, silkeridderen: Thomas Fitzgerald, 10. jarl af Kildare med tilnavnet Silke-Thomas (1513-1537). Thomas var søn af den engelske guvernør, Gerald Fitzgerald, og fungerede som guvernør under sin fars ophold i England hvor faderen skulle forsvare sig mod beskyldninger om manglende loyalitet. Efter et urigtigt rygter om faderens henrettelse opsagde Thomas i juni 1534 sin troskab mod den engelske konge, Henrik VIII, og startede et oprør mod det engelske herredømme. Oprøret blev slået ned, og Thomas overgav sig i august 1535. Han og fem af hans onkler blev hængt i London. Hans tilnavn skyldes enten hans beklædning eller hans gode manerer.

113. Perkin Warbeck, Yorks falske ætling: Perkin Warbeck ankom til Cork fra Flandern i 1491 og hævdede at han var Richard, søn af den tidligere engelske konge Edward IV og bror til Edward V med titel af hertug af York. Richard og Edmund antoges ellers at være slået ihjel af Richard III, men ikke alle var overbevist herom. Præstendenten Warbeck fik støtte fra del irere og fra nogle kontinentale fyrster samt fra James (Jakob) IV af Skotland. Han blev fanget af den engelske konge Henrik VII i 1497 og henrettet i 1499 (OIH).

114. Lambert Simnel: Simnel, der var født ca. 1475, angivelig som søn af en snedker i Oxford, blev ført til Dublin i 1487, tilsyneladende efter tilskyndelse fra den engelske konge Edward IV.s søster, Margrethe af Burgund, og dér præsenteret som arveberettiget til den engelske trone som en ætling af huset York. Han blev ledsaget af tropper finansieret af Margrethe og blev kronet til konge. En hær der støttede York-slægten, invaderede England, men blev slået, og Simnel blev taget til fange af den engelske konge; han blev senere køkkenkarl ved hoffet (OIH).

i Or san Michele, var i deres eget hus. Huset for ...¹¹⁵ Vi bryder os ikke om nogen af dine middelalderlige abstrusiteter¹¹⁶. Ville du gøre hvad han gjorde? En båd ville være i nærheden, en redningsbøje. *Natürlich*, anbragt der til dig. Ville du eller ville du ikke? Manden som druknede for ni dage siden ud for Maiden's Rock. De venter på ham nu. Sandheden, spyt ud. Jeg ville gerne. Jeg ville prøve. Jeg er ikke en god svømmer. Vand koldt blødt. Når jeg stak ansigtet ned i det i vandfadet på Clongowes. Kan ikke sel Hvem er bag mig? Ud hurtigt, hurtigt! Ser du tidevandet der flyder hurtigt ind på alle sider og dækker som et lagen de lavtliggende sandflader, kakaoskalsfarvet? Hvis jeg havde fast land under fødderne. Jeg ønsker dog hans liv skal være hans, mit skal være mit. En druknende mand. Hans menneskeøjne skriger til mig af rædsel for døden. Jeg ... Med ham sammen ned ... Jeg kunne ikke redde hende. Vande: bitter død: tabt.

En kvinde og en mand. Ser hendes skørter. Hefet op med nåle, tør jeg vædde på.

Deres hund luntede rundt om en sandbanke der blev mindre og mindre, travede og snusede til alle sider. Leder efter noget den har tabt i et tidligere liv. Pludselig stak den af som en springende hare, med ørerne kastet tilbage, på jagt efter skyggen af en lavtflyvende måge. Mandens skarpe fløjt ramte dens bløde ører. Den vendte om, sprang tilbage, kom nærmere, travede på rappe ben. I et gulligbrunt felt en buk, med højre

115. Men hofmændene som spottede Guido i Or san Michele, var i deres eget hus. Huset for ...: Fra fortælling i Boccaccios Decameron (6.9) om en kreds af unge florentinere ledet af messer (mester) Betto der gerne ville have Guido Cavalcanti med i deres selskab, for "han var ikke alene et af de skarpeste hoveder ... og en fremragende filosof ... tillige lige så fornem af væsen som veltalende og mere kyndig end nogen anden i de adelige idrætter, han brød sig om at dyrke". Guido ønskede ikke at deltage, for han var mere optaget af egne grublerier der efter sigende gik ud på at bevise Guds ikke-eksistens. En dag han spadserede fra Or san Michele til dåbskapellet, der dengang var omgivet af gravmæler, blev han plaget af nogle fra messer Bettos selskab der spurgte hvad han fik ud af sine grublerier. Guido svarede: "I jeres eget hus har I lov til at sige hvad I vil". Han sprang op på en gravsten og skyndte sig bort. Messer Betto forstod at Guido ville sige at de var som døde da de var ulærde og ubelæste eftersom de ikke ville deltage i Guidos spekulationer (Efter J.V. Linds overs. af Decameron, 1960). Guido var ven med Dante; Guido er omtalt i Helvede X, 52 ff. hvor Dante møder hans far, Cavalcante Cavalcanti, der ligesom sønnen havde ry for "epikuræiske" eller kætterske anskuelser.

116. abstrusiteter: Dunkelheder.

forben løftet, i naturlige farver, uden gevir. Ved højvandets kniplingsfrynse standsede den med stive forpoter og ørerne rettet mod havet. Med løftet snude gøede den mod bølgerlarmen, flokke af hvalrosser. De slangede sig mod dens fødder, krusedes, foldede sig ud i mange kamme, hver niende brødes, plaskende, fra langt, fra længere ud, bølger og bølger.

Samlere af hjertemuslinger. De vadede et lille stykke i vandet, og idet de bøjede sig ned, dyppede de sækken, og mens de løftede den, vadede de videre ud. Hunden løb bjæffende hen til dem, rejste sig på bagbenene og lagde poterne på dem, faldt ned på alle fire, rejste sig igen imod dem med stum, bjørneagtig kælenkab. Upåagtet holdt den sig hos dem mens de nærmede sig det mere tørre sand, en klud af en ulvetunge gispede rødt fra dens kæber. Dens plettede krop luntede foran dem og sprang derpå af sted i klodset galop. Kadaveret lå på dens vej. Den standsede, snusede, gik på stive ben rundt om det, broder, listede sig vejrende nærmere, gik rundt om det og snusede hurtigt som en hund over hele den døde hunds tilsløede pels. Hundekranium, hundesnusen, kigger på jorden, bevæger sig mod et stort mål. Ak, stakkels stik-i-rend-hund¹¹⁷! Her ligger den stakkels stik-i-rend-hunds krop.

– Møgbunkel! Væk fra det, køter!

Råbet bragte den luskende tilbage til dens herre, og et brysk, støvleløst spark sendte den sammenbøjet, men uskadet, på flugt over en sandtunge. Den listede tilbage i en bue. Ser mig ikke. Langs kanten af molen slentrede den, dryssede rundt, lugtede til et klippestykke og pissede mod det inde fra et løftet bagben. Den travede fremad, og idet den igen løftede bagbenet, pissede den hurtigt og kort på et ulugtet stykke klippe. De fattiges simple glæder. Så spredte dens bagpoter sand; derpå dykkede forpoterne hurtigt op og ned mens den gravede dybt. Noget begraver den dør, sin bedstemor. Den rødede i sandet, dykkede, gravede og standsede for at lytte til vinden, skrabadet sand op igen med rasende kløer, holdt snart inde, en leopard, en panter avlet i hor der sønderriver de døde som gribbe.

Efter at han vækkede mig sidste nat, samme drøm, eller var det? Vent. Det åbne indgangsparti. Skøgegaden. Husker det.

117. stik-i-rend-hund: O.t.: "dogsbody". Om dogsbody se kap. 1, note 15.

Harun al Raschid¹¹⁸. Jeg næstener¹¹⁹ mig den. Den mand, som førte mig, talte. Jeg var ikke bange. Melonen han havde, holdt han mod mit ansigt. Smilede; saftig yppig duft. Sådan var loven, sagde. Ind. Kom. Rød løber rullet ud. Du vil se hvem.

De tog deres sække på nakken og traskede af, de røde sigøjnere. Hans kuldeblå fødder under opsmøgede bukser klaskede mod det klamme sand mens et tørklæde af mat murstensfarve kvalte hans ubarberede hals. Med kvindeskridt fulgte hun efter; banditten og hans vandrende tøs. Byttet slynget på ryggen. Løst sand og stumper af skaller dannede skorper på hendes bare fødder. Om hendes vindblæste ansigt slyngede håret sig. Bag hendes herre hans medhjælp, for bort at ile til Romeville¹²⁰. Når natten skjuler lyderne i hendes legeme, kalder det under hendes brune sjal fra en hvælvet port hvor hunde har sølet. Hendes kradserkarl trakterer to soldater fra Royal Dublins hos O'Loughlin i Blackpitts. Kys hende, knep på landstrygerens løjerlige sprog, for, Oh, min smukke, hørende. tøs! En hundjævels hvidhed under harske pjalter. Fumbally's Lane den aften, lugtene fra garvergården.

*Hvid din hånd, og rød din mund,
Og liflig er din krop,
Læg dig ned og hvil en stund,
Og elsk til sol står op¹²¹.*

Dyster fryd¹²² kalder Aquinas Tykvom dette, *frate porcospino*¹²³. Før Adam faldt, svævede han og var ej brunstig. Lad ham råbe det ud: *liflig er din krop*. Sproget ikke en døjt værre end hans.

118. Harun al Rashid (763-809) var Kalif over Bagdad 786-809. I forskønnet udgave kendt fra Tusind og en Nats Eventyr.

119. Jeg næstener: O.t. "I am almosting", en neologisme fra Joyces side der betyder sådan noget som "Jeg er der næsten".

120. Romeville, dvs. London. OED siger om "rum ville" at "rum" er (forældet) landstrygersprog for noget godt, særligt eller stort, mens "ville" er by som på fransk.

121. Hvid din hånd ... Og elsk til sol står op: 2. Vers af *The Rogue's Delight in Praise of his Strolling Mort: A Thieves' Canting Song*, der findes i Richard Head, *The Canting Academy, or Devils Cabinet Opened*, 1673. Digtet på landstrygersprog kan findes på www.jacketz.org med en oversættelse til almindeligt engelsk. Richard Head (ca. 1637 til ca. 1686) var en irskfødt forfatter bl.a. til den pikareske roman *The English Rogue Described in the Life of Meriton Latroon, a Witty Extravagant Being: a Compleat History of the Most Eminent Cheats of Both Sexes*, London, 1665.

122. Dyster fryd: Oversættelse af det latinske *delectatio morosa* som er en nydelse af en syndefuld tanke. Thomas Aquinas drøftede denne synd i *Summa Teologica*.

123. *frate porcospino*: (it.) Broder hulepindsvin; *porcospino* er også en betegnelse for en meget barsk person.

Munkeord, Mariaperler pludrer ved deres bæltejord: landstrygerord, skrappe guldklumper lirer i deres lommer.

Nu går de forbi.

Et sideblik til min Hamlet-hat¹²⁴. Hvis jeg pludselig var nøgen som jeg sidder her. Det er jeg ikke. Tværs over alverdens sandbredder, fulgt af solens flammende sværd¹²⁵, rejser de til fods mod vest, mod aftenlande. Hun trasker, schlæber, trækker, drager, trascinere sin byrde¹²⁶. Et tidevand på vej mod vest, trukket af månen, i hendes kølvand. Tidevande der er omsluttet af myriader, inden i hende, blod ikke mit, *oinopa ponton*¹²⁷, et vinmørkt hav. Se månens tjenerinde¹²⁸. Det våde tegn kalder i søvne på hendes time, byder hende at stå op. Brudeseng, barselseng, dødsleje, med genfærdslys. *Omnis caro ad te veniet*¹²⁹. Han kommer, hin blege vampyr, gennem storm hans øjne, hans sejl som vinger af flagermus blodfarver havet, hans mund mod hendes munds kys¹³⁰.

Her. Sæt en stopper for det, kammerat. Mine tavler¹³¹. Mund mod hendes kys. Nej. To må der være. Lim dem godt. Mund mod hendes munds kys.

Hans læber kyssede og berørte kødløse læber af luft: mund

124. Hamlet-hat: Jf. Hamlet IV, 5, 23-26; Ofelia: "How should I your true love know/ From another one?/ By his cockle hat and staff/ and his sandal shoon." I Niels Brunses overs.: "Hvorpå skal jeg vel kende ham,/ Eders hjertenskær?/ På hans pilgrimshat og på hans sko/ og den stav han bæ'r." Den cockle der nævnes her, er (Skt.) Jakobs-muslingen.

125. Solens flammende sværd: Kan være en henvisning til sværdet ved paradiset indgang som blev sat op efter fordrivelsen af Adam og Eva, jf. 1. Mosebog 3, 24: "Han jog mennesket ud, og øst for Edens have anbragte han keruberne og det lynende flammesværd til at vogte vejen til livets træ."

126. Hun trasker, schlæber, trækker, drager, trascinere sin byrde: "Schlæber" af tysk Schleppen (Slæbe), "Trascinere" af italiensk trascinare (trække, slæbe).

127. Oinopa ponton, se kap. 1, note 12.

128. Se månens tjenerinde: Kan være en allusion til Marias samtale med Gabriel: "Da sagde Maria: "Se, jeg er Herrens tjenerinde. Lad det ske mig efter dit ord!" Så forlod englen hende" (Lukas 1, 38).

129. *Omnis caro ad te veniet*: (lat.) "Alt kød vil komme til dig". Se Salme 65, 3: "...Til dig kommer alle mennesker..." eller i 1931-overs.: "alt Kød kommer til dig".

130. Han kommer, hin blege vampyr, gennem storm hans øjne, hans sejl som vinger af flagermus blodfarver havet, hans mund mod hendes munds kys: Minder om sidste strofe i Douglas Hydes "My Grief on the Sea: And my Love came behind me,/ He came from the South;/ His breast to my bosom,/ His mouth to my mouth" (Slote).

131. Mine tavler: Mulig reference til Hamlet I, 5, 107-08: "My tables. Meet is it I set it down", "Min huskebog - her må jeg skrive ned" (Niels Brunses overs.). Muligvis også reference til Moses og lovens tavler.

mod hendes mød. Ød, altfostrende dødt. Hans mund formede udstrømmende ånde, uudtalt; uuihah; brøl fra syndflodsplaneter, gjort kugleformede, glødende, brølende bortbortbortbortbort. Papir. Pengesedlerne, pokker tage dem. Gamle Deasys brev. Med tak for optagelsen, riv den blanke ende af. Idet han vendte ryggen mod solen, bøjede han sig langt over til et klippestykke som bord og kradsede ord ned. To gange har jeg nu glemmt at tage sedler med fra bibliotekets skranke.

Hans skygge lå over stenene da han sad bøjet, og hørte op. Hvorfor ikke endeløs til den fjerneste stjerne? Mørkt er de der bag dette lys, mørket der skinner i lyset, delta i Cassiopeia¹³², verdener. Et jeg sidder der med sin augurstav af ask, i lånte sandaler, ved dag ved et blygråt hav, ubeskuet, vandrer i den violblå nat under ukendte stjerners styre. Jeg kaster denne endte skygge fra mig, menneskeform ineluktabel, kalder den tilbage. Endeløs, ville den være min, form af min form? Hvem ser mig her? Hvem vil nogensinde noget som helst sted læse disse skrevne ord? Tegn på et hvidt felt. Et eller andet sted til en eller anden med din fløjteblødeste røst. Den gode biskop af Cloyne¹³³ tog forhængt fra templet ud af sin bredskyggede filthat: rummets forhæng med farvede symboler skraveret på fladen. Vent lidt. Farvede på en flade: ja, det er rigtigt. Flade ser jeg, så tænke afstand, nær, fjern, flade ser jeg, øst, tilbage. Ah, se nu! Falder pludselig tilbage, stivnet i stereoskop. Tricket klares med et klik. Du finder mine ord dunkle. Dunkelhed er i vore sjæle, synes du ikke det? Mere fløjteblødt. Vore sjæle, skamskudte af vore synder, klynger sig til os endnu mere, en kvinde der klynger sig til sin elsker, desto mere, desto mere.

Hun stoler på mig, hendes blide hånd, de langvippede øjne. Men hvor i helvede får jeg bragt hende om på den anden side af forhængt? Ind i den uundgåelige synligheds uundgåelige modalitet. Hun, hun, hun. Hvilken hun? Jomfruen ved Hodges

132. Delta i Cassiopeia: En mindre stjerne i stjernebilledet Cassiopeia. Nær ved denne opdagede Tycho Brahe i 1572 en supernova, se om denne kap. 9, note 290.

133. Biskop af Cloyne: George Berkeley (1685-1753) Biskop af Cloyne. Forfatter til *A Treatise Concerning the Principles of Human Knowledge* (1710) hvori Berkeley anførte at antagelsen af eksistensen af en ydre verden der er uafhængig af bevidstheden, er urigtig. Hvad der findes, findes i bevidstheden eller er bevidsthed. Tilværelsen er af åndelig art skabt af Gud og opretholdt af Gud.

Figgis' vindue i mandags der så ind efter en af de alfabetbøger du havde i sinde at skrive. Et skarpt blik gav du hende. Håndled gennem parasollens flettede falckerem. Hun bor i Leeson Park¹³⁴ med sin sorg og sine bagateller, en litterær dame. Snak om det til en anden, Stevie: en villig pige. Tør vædde på hun går med de afskyelige korsetter med strømpebånd og med gule strømper stoppet med klumpet uld. Snakker om æbleskiver, *piuttosto*¹³⁵. Hvor har du din forstand?

Rør ved mig. Blide øjne. Blid, blid, blid hånd. Jeg er ensom her. Åh, rør ved mig snart, nu. Hvad er det ord alle mennesker kender? Jeg er rolig her, alene. Også trist. Rør, rør mig.

Han lagde sig tilbage i sin fulde længde på de skarpe klippestykker, proppede den nedkradsede notits og blyanten i en lomme og vippede hatten ned over øjnene. Det var Kevin Egans bevægelse jeg der gjorde når han begyndte at nikke før sin lur, hans shabbatsøvn. *Et vidit Deus. Et erant valde bona*¹³⁶. *Alol Bonjour*¹³⁷. Velkommen som blomsterne i maj. Under dens skygge iagttag han gennem påfugleøjeskælvende vipper den sydgående sol. Jeg er fanget her på denne brændende scene. Pans time, den fauniske middagsstund¹³⁸. Mellem gummitunge slangeplanter, frugter der driver af mælk, hvor på gulbrune vande blade ligger vidt. Smerte er fjern.

Og vend dig ikke mere bort og rug¹³⁹.

Hans blik rugede på hans brednæsede støvler, en buks aflagte, *nebeneinander*¹⁴⁰. Han talte folderne af rynket læder hvori en andens fod lunt havde slået sig ned. Den fod der slog takten i

134. Hun bor i Leeson Park: Refererer til Emmy Cleary der i *Portrait*, se bl.a. kap. 5, er genstand for Stephens opmærksomhed.

135. *piuttosto*: (it.) hellere.

136. *Et vidit Deus. Et erant valde bona*: (lat.) Og Gud så. Og hvor godt det var; en delvis gengivelse af 1. Mosebog 1, 31: "Gud så alt, hvad han havde skabt, og han så, hvor godt det var".

137. *Alol Bonjour*: (fr.) Hallo! Goddag. Hallo er skrevet som det udtales på fransk.

138. Pans time, den fauniske middagsstund: Jf. Mallarmés digt "L'Après-midi d'un faune" (En fauns eftermiddag) (1876) og Debussys værk "Prélude à l'après-midi d'un faune" efter Mallarmés digt (1892-94). Pan var en græsk hyrdegud, søn af Hermes og en nymfe. Levede mest i Arkadien blandt dyr og nymfer og forførte adskillige nymfer. Han var mest aktiv i middagstimen og holdt af at sove om eftermiddagen. Faunus er en romersk parallel til Pan. Begge er ofte afbildet med bukkeben og horn.

139. Og vend dig ikke mere bort og rug: Se kap. 1, note 34.

140. *Nebeneinander*: Se dette kap., note 7.

*tripudium*¹⁴¹, fod jeg ikke elsker. Men du var henrykt da Esther Osvalts sko passede dig. Pige jeg kendte i Paris. *Tiens, quel petit pied!*¹⁴² En tro ven, en brodersjæl. Wildes kærlighed der ikke tør sige sit navn¹⁴³. Hans arm: Cranlys¹⁴⁴ arm. Han vil nu forlade mig. Og skylden? Som jeg er. Som jeg er. Alt eller slet ikke.

I lange lassoer strømmede vandet fyldigt fra Cock Lake og dækkede gyldentgrønne laguner af sand, stigende, strømmende. Min asketræsstok vil flyde væk. Jeg vil vente. Nej, de vil fortsat passere, passere videre og gnide sig imod de lave klipper, hvirvlende, passerende. Hellere få dette overstået i en fart. Lyt: en fireordet bølgetale: siisuu, hrss, rssiiss, uus. Vandenes heftige ånden blandt havslanger, stejle heste, klipper. I klippebægre skvulper det over: slask, skvalp, klask, bundet i små brønde. Og, tappet for kraft, ophører dets tale. Det flyder rislende, bredt strømmende, flydende skumpyt, blomst der folder sig ud.

Under det svulmende tidevand så han de bugtende søgræs-ser løfte sig dvask og svajende modstræbende arme der løfter op i skørterne, i hviskende vande, svingede og vendte ængstelige sølvblade opefter. Dag efter dag, nat efter nat: løftet, sat under vand, ladet falde. Herre, de er trætte og sukker når der hviskes til dem. Sankt Ambrosius¹⁴⁵ hørte det, blades og bølgers suk mens de venter, afventer deres tids fylde, *diebus ac noctibus iniurias patiens ingemiscit*¹⁴⁶. Samlet uden formål, dernæst forgæves sluppet fri, flyder bort, vender tilbage: månens

141. *tripudium*: (lat.) Romersk betegnelse for en rituel dans hos vestgermanere, bl.a. karakteriseret ved at bevæbnede præster foretog tre skridt ad gangen ledsaget af slag med spyd eller andet på skjolde. Kan på moderne engelsk også betegne glædesdans eller glædesspring ("to trepudiate"). Denne anvendelse betegnes som sjældent og affekteret (OED).

142. *Tiens, quel petit pied!*: (fr.) Ih, sikken lille fod.

143. Wildes kærlighed der ikke tør sige sit navn: Dvs. homoseksuel kærlighed som efter dagældende engelsk lov var strafbar. Udtrykket er anvendt af Oscar Wilde under straffesagen mod ham.

144. Cranly er Stephens tidligere ven. Han optræder i *Portrait*, kap. 5.

145. Ambrosius var biskop i Milano fra 374 til sin død i 397. Han påvirkede bl.a. Augustin. Han er en af den katolske kirkes fire oprindelige kirkelærere som blev udråbt af Bonifatius VIII i 1298. De andre var Augustin, Hieronymus og Gregor I (den store).

146. *diebus ac noctibus iniurias patiens ingemiscit*: (lat.) Den stønner dag og nat for den lider uret. Det anførte er et citat fra Ambrosius' kommentar til Paulus brev til romerne 8,22: "Vi ved, at hele skabningen endnu sukker og vander sig sammen".

vævestol. Træt også i elskerens øjne, lystne mænd, en nøgen kvinde der lyser i sine slotte, hun trækker vandenes net.

Fem favne derude. Fem favne dybt din fader er lagt. Klokkeren et, sagde han. Fundet druknet. Højvande ved Dublin Bar. Driver foran sig en løs bunke af småsten, viftesværme af fisk, stille skaller. Et lig der hæver sig salthvidt fra understrømmen, rykker skridt for skridt, som en død delfin, mod land. Der er han. Hagen i det. Træk. Skønt sunket under vandenes spejl. Vi har ham. Bare rolig.

En sæk med liggas der er under opblødning i stinkende saltvand. En sitren af elritser, fede af en svampet lækkerbiskken, lynner gennem sprækkerne i hans knappede buksegylp. Gud bliver menneske bliver fisk bliver bramgås bliver fjerdynebjerg. Levende indånder jeg dødt vejr der er trukket, træder på dødt støv, sluger urinøst affald fra alle døde. Hælet stiv over rælingen udånder han stanken fra sin grønne grav, hans leprøse¹⁴⁷ næsehul snorker til solen.

Dette, forvandlet af havets magt, brune øjne saltblå. Havdøden, mildeste død af alle der kendes af mennesker. Gamle Fader Ocean. *Prix de Paris*¹⁴⁸: vogt Dem for efterligninger. Bare lad den stå sin prøve. Vi morede os enormt.

Kom. Jeg tørster¹⁴⁹. Ved at trække over. Vel ingen sorte skyer at se? Torden. Hellysende falder han, intellektets stolte lyn, *Lucifer, dico, qui nescit occasum*¹⁵⁰. Nej. Min muslingehat og stav og hans mine pilgrimssko. Hvor? Til aftenlande. Aftenen vil finde sig selv.

147. leprøse: Spedalske.

148. *Prix de Paris*: Stort hestevæddeløb i Paris; kan også forstås som prins Paris' pris, dvs. guldæblet som Paris skulle give til den smukkeste gudinde.

149. Jeg tørster: Som Jesus på korset, se Johannes 19,28 ff: "Derefter, da Jesus vidste, at alt nu var fuldbragt, og for at Skriften skulle opfyldes, sagde han: "Jeg tørster"/ Der stod et kar fyldt med eddike. De satte så en svamp fyldt med eddiken på en isopstængel og stak den op til hans mund./ Da Jesus havde fået eddiken, sagde han: "Det er fuldbragt." Og han bøjede hovedet og opgav ånden".

150. *Lucifer, dico, qui nescit occasum*: (lat.) "Lucifer, siger jeg, der ikke kender nedgang". Et citat fra en katolsk bønnebog; indgår i en hymne til lysets (og dåbens) pris påskelørdag. Lucifer betyder lysbringeren. Lucifer er her morgenstjernen (Venus), på gr. Phosphoros (lysbringeren), der ikke går ned, men blegner for solen. Lucifer er også betegnelsen for den faldne engel og er et af djævelens navne.

Han tog om sin asketræsstoks fæste og gjorde lette udfald med stokken, stadig legende. Ja, aftenen vil finde sig selv i mig, uden mig. Hver dag får en ende. For resten hvornår er det næste gang. Tirsdag er den længste dag. I hele det glade, nye år, mor, da rum dum, diddeli dum. Lawn Tennyson, gentlemandigter¹⁵¹. *Già*¹⁵². For den gamle heks med de gule tænder. Og Monsieur Drumont, gentlemanjournalist. *Già*. Mine tænder er meget dårlige. Hvorfor gad jeg nok vide. Føl selv. Den der er også ved at gå. Stakater. Mon jeg burde gå til en tandlæge med de penge? Det ene. Denne. Tandløse Kinch, overmennesket. Hvorfor mon det er sådan, eller det betyder måske noget?

Mit lommeørklæde. Han smed det. Det husker jeg. Tog jeg det ikke op?

Hans hånd famlede forgæves i lommerne. Nej, det gjorde jeg altså ikke. Må hellere købe et.

Han lagde det tørre snot der var pillet fra næseboret, på en klippehylde, forsigtigt. For øvrigt lad hvem der vil, se.

Bagved. Måske er der nogen.

Han drejede hovedet over skulderen og så sig tilbage. Gennem luften bevægede en tremasters høje rundholter¹⁵³ sig, med sejlene surret på tværsalingerne¹⁵⁴, for hjemadgående, op ad floden, bevægede sig i tavshed, et tavst skib.

151. Lawn Tennyson, gentlemandigter: Alfred Tennyson (1809-92) Engelsk digter, adlet i 1884 som lord Tennyson. Lawn Tennyson spiller på ligheden mellem Lawn Tennis (tennis på græs) og Lord Tennyson.

152. *Già*: (it.) Adverbium der kan udtrykke vished ("Helt bestemt"), men også ironi, tvivl, irritation o.lign.

153. rundholter: Benævnelse for alle tømmerstokke hvis tilvirkning er mere eller mindre rundet. Det kan være master, ræer, stænger, håndspager etc. (www.jmarcussen.dk).

154. tværsalingerne: Salingen er en udbygning på en mast eller topmast. De salinger der ligger langskibs, kaldes for langsalinger. De tværliggende salinger (tværsalinger) er halvt så kraftigt dimensioneret som langsalingerne. (www.jmarcussen.dk).